

El batxillerat perd el català a Andorra

La supressió de l'obligatorietat de l'aprenentatge del català en el batxillerat que imparteix el sistema d'ensenyament espanyol a Andorra, prevista en el nou conveni hispanoandorrà d'educació, relega en un segon lloc –respecte al castellà– la llengua nacional d'Andorra en un segment significatiu de l'escola pública del principat pirinenc.

La llengua catalana com a matèria obligatòria al centre de batxillerat que el Ministeri d'Educació espanyol té en funcionament a Andorra es convertirà en una assignatura optativa quan entri en vigor el nou conveni d'educació hispanoandorrà que els dos governs acaben d'enllestir i que, si les previsions es compleixen, serà signat abans de la fid'enguany.

El text del conveni preveu la no-obligatorietat del català als cursos de batxillerat, a diferència del sistema actual, en què les classes de llengua catalana són impartides a tots els alumnes per professorat a càrrec del Ministeri andorrà i en què les avaluacions en aquesta matèria compten en la nota mitjana, malgrat que no hi hagi cap disposició acadèmica oficial en aquest sentit.

Amb el nou conveni, que per raons de calendari electoral haurà de ser ratificat per les Corts espanyoles resultants de les eleccions generals del març del 2004 –i que per aquest motiu no entrarà en vigor fins al curs 2004-2005 o, molt probablement, 2005-2006–, el català desapareixerà com a assignatura necessària per a tots els alumnes andorrans que cursen batxillerat espanyol (ara són 140). D'aquesta manera, l'assignatura s'igualarà al rang que té en el Liceu francès, també implantat a Andorra, que en els seus últims cursos té caràcter de "llengua estrangera" opcional.

El fet resulta significatiu si es té en compte que tant l'ensenyament espanyol com el francès formen part, a Andorra, juntament amb les escoles reli-

gioses i l'Escola Andorrana, del sistema d'ensenyament públic gratuït. En el cas de l'escola espanyola, que cobreix tots els nivells des de l'educació infantil fins al batxillerat, el Govern de Madrid forneix el professorat general i l'organització educativa, mentre que les infraestructures, les despeses de funcionament i de manteniment de les escoles i el professorat de català de tots els nivells van a càrrec de l'administració andorrana. En aquesta perspectiva, el resultat de la disposició del conveni és que es relega en un segon lloc respecte al castellà –que sí que és obligatori al batxillerat espanyol– la llengua nacional d'Andorra en un segment important de l'escola pública del principat pirinenc.

Negociació difícil. La situació curricular en què queda el català en el nou conveni és el resultat d'una negociació difícil, que ha durat més de dos anys i que, segons ha explicat el secretari d'Estat d'Educació, Josep Anton Bardina, ha basculat sota la llosa de la decisió inicial del Ministeri espanyol de reconvertir l'ensenyament espanyol a Andorra en un sistema privat, com el que hi ha implantat a altres països, i que deixaria de formar part de l'ensenyament públic andorrà.

Una situació que, en cas de donar-se, obligaria el Govern d'Andorra a doblar, gairebé, la plantilla de professorat de l'Escola Andorrana, que avui dia recull poc més del 20 per cent del total de l'alumnat del país, mentre que l'ensenyament espanyol supera el 30 per cent.

L'Escola Andorrana pateix una manca d'espai des de la seva creació, fa vint-i-un anys. Només el 20 per cent dels alumnes del país hi són matriculats per aquest problema.

Segons va assegurar Bardina en una compareixença davant els mitjans, la representació andorrana en la negociació va haver de fer concessions en la situació de partida del català, si bé des del Govern es defensa la bondat del conveni constatant que es mantenen obligatòries i curriculars les quatre hores setmanals d'ensenyament de la llengua del país en els nivells de Primària i ESO, i que a Secundària el català passarà de quatre a cinc hores a la setmana. A més, es preveu la creació d'un programa d'iniciació al català per als escolars que arribin a Andorra sense conèixer la llengua oficial.

Una "traïció". El coneixement públic dels termes del nou conveni ha encès la polèmica al país dels Pirineus, tant en

l'àmbit polític com en el social. Albert Salvadó, president del Partit Socialdemòcrata (PS), el primer partit de l'oposició, va qualificar el conveni de

"Em tallaria la mà si hagués de signar l'acord", ha manifestat Albert Salvadó, president dels socialdemòcrates

"traïció", i en una roda de premsa especialment convocada per aquesta resolució, va afegir: "Em tallaria la mà si hagués de signar l'acord." En la mateixa compareixença, el conseller (diputat) del PS Francesc Casals va assegurar que el seu grup parlamentari votarà en contra de la ratificació del conveni i va criticar el Govern per no concedir a l'Escola Andorrana els terrenys i edificis necessaris per al seu desenvolupament —un estigma que l'escola nacional andorrana arrossega des de la seva creació, fa vint-i-un anys—, mentre que l'ensenyament espanyol no ha patit mai aquest tipus de problemes. En contrast amb les manifestacions del secretari d'Estat d'Educació, Casals va afirmar que si l'estat espanyol no està disposat a mantenir les seves escoles dins l'ensenyament públic i gratuït, "que marxi".

Per la seva banda, el Centre de la Cultura Catalana, emblemàtica entitat andorrana de defensa i promoció de la llengua, tenia pendent a l'hora de tancar aquesta edició la publicació d'un comunicat i l'eventual iniciació d'altres accions per denunciar aquest fet, que el seu portaveu, Salvador Brasó, ha qualificat d'"intolerable". Brasó també ha posat èmfasi en la circumstància que "és l'últim d'una sèrie d'episodis que han rebaixat la presència i el nivell del català a l'escola a Andorra". Les seves declaracions a aquest setmanari fan al·lusió, d'una banda, a l'exigència de les autoritats acadèmiques espanyoles als estudiants procedents d'Andorra de fer l'examen de selectivitat en castellà, mentre que els estudiants de la Seu d'Urgell, ciutat on es fa aquesta prova, poden fer-la en català, i, d'altra banda, a l'eliminació, fa dos anys, de la clàusula que exigia tenir nocions de català al professorat espanyol que opta a una plaça a Andorra.

Segons Brasó, l'ambigüitat de la llei del català del 1999, que ignora l'àmbit de l'ensenyament, deixa les mans lliures al Govern "per posar la llengua nacional en una taula de negociació, al mateix nivell de les qüestions materials col·laterals de l'escola i per sobre de consideracions nacionals i acadèmiques".

Àlvar Valls